

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/31/2017
Identifikačné číslo spisu: 8611203390
Dátum vydania rozhodnutia: 24.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8611203390.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Danice Kočičkovej, v spore žalobcov 1/ I. I., bývajúceho v D., 2/ Ing. C. I., bývajúceho v D., 3/ Y. S., bývajúcej vo D., všetci zastúpení JUDr. Dušanom Maruščákom, advokátom so sídlom v Stropkove, Hrnčiarska 1619/42, proti žalovanému S. D., bývajúcemu vo D., zastúpeného advokátskou kanceláriou VALO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Prešove, Konštantínova 3, IČO: 36 868 434, o zriadenie vecného bremena, vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp.zn. 2C/100/2011, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 2. októbra 2013 sp.zn. 3Co/104/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. marca 2013, č.k. 2C/100/2011-159 určil, že žalobcovia 1/ a 2/ sú oprávnení z vecného bremena viažuceho sa k nehnuteľnosti, ktoré pozostáva z ich práva prechodu a prejazdu motorovým vozidlom cez parcelu č. KN XXX, zastavané plochy a nádvoria vo výmere 289 m², vedenú na LV č. XXX, kat. územie G. na parcelu č. CKN XXX, zastavané plochy a nádvoria vo výmere 776 m² vedenú na LV č. XX, kat. územie G. a žalobkyňa 3/ je oprávnená z vecného bremena viažuceho sa k nehnuteľnosti, ktoré pozostáva z jej práva prechodu a prejazdu motorovým vozidlom cez parcelu č. KN XXX, zastavané plochy a nádvoria vo výmere 289 m², vedenú na LV č. XXX, kat. územie G. na parcelu č. CKN XXX, záhrada vo výmere 148 m² a na parcelu č. KN XXX záhrady vo výmere 219 m² vedenú na LV č. XXX, kat. územie G.. Zároveň žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu trov konania. Rozhodol tak s odôvodnením, že boli splnené všetky zákonné predpoklady pre vydržanie práva prechodu žalobcami ako vlastníkmí nehnuteľností bližšie špecifikovaných vo výroku na ťarchu nehnuteľnosti parcely KN č. XXX., k.ú. G. v zmysle § 151o, 129 ods. 1 a 2, § 130 ods. 1 a 134 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v spojení s § 566 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Sb. Zaujal názor, že rozhodnutie Okresného súdu Svidník v konaní sp.zn. 5C 567/1995 a 5C 569/1995, z ktorého

vyplývalo stále právo prechodu cez parcelu KN č.XXX pre I. I., právneho predchodcu žalobcov, nemalo právne účinky zániku práva žalobcov, resp. ich právnych predchodcov, zodpovedajúceho vecnému bremenu spojenému s vlastníctvom nehnuteľnosti, ktoré vzniklo v minulosti. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalovaný.

2. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 2. októbra 2013 sp.zn. 3Co/104/2013 potvrdil napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej ako vecne správne (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.); zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi súdu prvej inštancie a v podrobnostiach odkázal na odôvodnenie jeho rozhodnutia, ktoré považoval za súladné s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. Zhodne so súdom prvej inštancie bol toho názoru, že výkonom práva prechodu právnymi predchodcami žalobcov cez pozemok žalovaného došlo k vydržaniu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu žalobcami najneskôr podľa § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka. K vydržaniu tohto práva došlo aj v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka v znení zákona č. 141/1950 Sb., ako aj podľa Obyčajového práva platného na území Slovenska do účinnosti tohto Občianskeho zákonníka. Výkonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia sa mohli dôvodne domnievať a byť v dobrej viere, že k pozemku parc. č. 145 im patrí právo vyplývajúce z domnelého právneho vzťahu vecného bremena. Sám žalovaný potvrdil, že v priebehu konania sp.zn. 5C 567/1995 a sp.zn. 5C 569/1995 vedeného na Okresnom súde Svidník rešpektoval, že právny predchodca žalobcov mal právo prechodu cez pozemok parc. č. 145 k svojmu rodinnému domu. Rozhodnutiami súdu v týchto konaniach pritom nedošlo k zmene právneho stavu, ktorý tu bol založený ešte v čase pred ich vyhlásením, keď si právni predchodcovia strán sporu pozemky vzájomne vlastnicky podelili a dohodli sa, že parcela č. 145 bude slúžiť ako prístupová cesta k ich obydliam. Z uvedeného potom uzavrel, že vecné bremeno existovalo aj v čase vyhlásenia rozsudkov a k jeho zrušeniu nedošlo zákonom stanoveným spôsobom. K námietke, že vecné bremeno sa nemôže vzťahovať aj na prejazd motorovým vozidlom odvolací súd uviedol, že z dokazovania vyplynulo, že už v čase, keď bol I. D. vlastníkom rodinného domu, bol pozemok parc. č. 145 využívaný na prejazd motorovými vozidlami, pričom svedecké výpovede potvrdili aj v minulosti užívanie pozemku na prejazd konškými povozmi a pod., neskôr motorovými vozidlami. Odvolací súd nevzhladol za dôvodnú ani námietku res iudicatae, ktorá mala byť podľa žalovaného založená rozsudkom Okresného súdu Svidník v konaní sp.zn. 5C 567/1995, nakoľko tu nešlo o totožnosť strán sporu ani predmetu sporu. Skutočnosť, že stranou sporu nebol manžel žalobkyne 3/ nespôsobilá nedostatok vecnej legitímácie žalobcov v konaní, pretože žalobkyňa 3/ je podielovou spoluvlastníčkou rodinného domu súp.č. 17 a vo zvyšku ide o BSM. K zrušeniu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania pristúpil odvolací súd z dôvodu, že sa súd prvej inštancie nevysporiadal s aplikáciou ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p., a preto bolo jeho rozhodnutie v tejto časti predčasné.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol dovolaním žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť odvodzoval od ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. d/, e/, f/ a g/ O.s.p. (v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie; sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný; účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom; rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát). Dovolateľ tvrdil, že zákonná sudkyňa bola predpojatá v prospech žalobkyne 3/ a v neprospech žalovaného z dôvodu, že ako zamestnankyňa Okresného súdu Svidník v rokoch 1990-1995 a v súčasnosti Exekútorského úradu, ktorý má sídlo priamo v budove súdu, udržiava so sudcami Okresného súdu Svidník priateľské vzťahy, zúčastňuje sa osláv ich narodenín a menín, pravidelne s nimi chodí na zájazdy. Žalovaný sa tieto skutočnosti dozvedel až 25. októbra 2013, podal námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Okresného súdu Svidník s tým, aby vo veci rozhodoval iný súd, avšak o tejto námietke nebolo do dnešného dňa rozhodnuté. K porušeniu princípu spravodlivosti došlo tým, že súd svojím rozhodnutím potvrdil neexistujúce vecné bremeno žalobcov, čím došlo k vzniku hrubého nepomeru medzi vecným bremenom žalovaného a výhodou žalobcov. Súd rozhodli ultra petitem, nakoľko žalobcovia žiadali určiť, že „nadobudli“ právo zodpovedajúce vecnému bremenu, kým súdy bez rozhodnutia o zmene žaloby rozhodli, že žalobcovia „sú oprávnení“ z vecného bremena. Konanie bolo zaťažené vadou zmätočnosti v dôsledku prekážky res

iudicata, ktorú zakladalo právoplatné rozhodnutie Správy katastra Stropkov č. X1174/2010-Bo z 18. januára 2011. Týmto rozhodnutím bol zamietnutý návrh žalobcu 2/ na zápis vecného bremena z titulu dedenia v prospech žalobcov 1/ a 2/. Prekážku res iudicata zakladalo aj právoplatné rozhodnutie Okresného súdu Svidník v konaní sp.zn. 5C 567/1995, ktorým bolo určené osobné právo prechodu cez sporný pozemok v prospech I. I.. Rozhodnutia súdov považoval za zmätočné a nepreskúmateľné. Podrobne zdôvodnil nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení a tiež svoj právny názor, že I. I. bol jedinou oprávnenou osobou z vecného bremena, pričom išlo o vecné bremeno in personam, ktoré jeho smrťou zaniklo, ako aj ten záver, že žalobcovia svoje právo prechodu nevykonávali v posledných 10-tich rokoch pred podaním žaloby. Výtýkal súdom aj nesprávne vyhodnotenie dôkazov a nevykonanie niektorých dôkazov. Žiadal, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie a vrátil vec na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

4. Žalobcovia sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t.j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 a § 238 O.s.p.

7. Žalovaný dovolaním napadol potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., voči ktorým bolo dovolanie prípustné.

8. Predmetné dovolanie by bolo prípustné len vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. Žalovaný procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až c/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd, nepreukázané boli tiež vady konania namietané žalovaným (§ 237 písm. d/, e/, f/, g/ O.s.p.).

9. Žalobca namietal, že konanie je zaťažené vadou v zmysle § 237 písm. d/ O.s.p., t.j. v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo. Prekážku rozsúdenej veci (res iudicata) pre rozhodnutie súdu v prejednávanej spore malo založiť jednak právoplatné rozhodnutie Okresného súdu Svidník v konaní sp.zn. 5C 567/1995 a tiež právoplatné rozhodnutie Správy katastra Stropkov č. X1174/2010-Bo z 18. januára 2011.

10. Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania musí viesť k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petítom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Pokiaľ ide o rozhodnutie vo veci určovacej žaloby (§ 80 písm. c/ O.s.p.), pre posúdenie toho, či zakladá prekážku právoplatnej rozhodnutej veci, bude rozhodujúci aj právny stav záväzne určený jeho obsahom. Ak rozhodnutie vyznie tak, že podľa neho právo alebo právny vzťah, prípadne povinnosť existuje (neexistuje), je tým daná prekážka res iudicata pre novú určovaciu žalobu. (viď uznesenie najvyššieho súdu sp.zn. 3 Cdo 42/2008).

11. Po preskúmaní spisu dovolací súd dospel k záveru, že právoplatné rozhodnutie Okresného súdu Svidník z 28. septembra 1995 č.k. 5C 567/95-17 nezakladalo prekážku res iudicata, pretože v tomto konaní vo vzťahu k prejednávanej sporu nešlo o totožnosť strán sporu, ani o totožnosť predmetu konania. V konaní sp.zn. 5C 567/95 sa žalobkyňa 3/ v pozícii žalobcu domáhala voči žalovaným - I. I. I. E., I. E. I. V., C. E. P. J. a S. B. určenia vlastníckeho práva k parcelám KN XXX, KN XXX a KN XXX vedených na LV č. XX Katastrálneho úradu Košice, Správa katastra Svidník, k.ú. G., z titulu vydržania v zmysle 134 Občianskeho zákonníka, ktorej žalobe súd v celom rozsahu vyhovel. Žalobkyňa 3/ sa v predmetnom konaní nedomáhala ani určenia vlastníckeho práva k parcele č. 145, ani určenia existencie jej práva zodpovedajúceho vecnému bremenu zaťažujúcemu vlastníka parc. č. XXX, pričom o existencii výlučného vlastníckeho práva k tejto nehnuteľnosti súd rozhodol v prospech S. D. (právneho predchodcu žalovaného) vystupujúceho na strane žalobcu spolu so žalobkyňou 3/. Je teda zrejmé, že konanie sp.zn. 5C 567/95 nemalo vo vzťahu k žalobkyňi 3/ ten istý predmet sporu ako konanie sp.zn. 2C 100/2011. Zároveň súd v tomto konaní rozhodol na základe návrhu žalobcu 1/ (S. D.) a s jeho súhlasom o existencii vecného bremena in personam v prospech I. I. spočívajúcom v práve prechodu cez parc. KN XXX. Zo žaloby, obsahu spisu sp.zn. 5C 567/95, ani z enunciatu, či odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, že by súd skutkovo a právne posudzoval a rozhodol o existencii vecného bremena in rem, t.j. v prospech vlastníka konkrétnej nehnuteľnosti, z titulu vydržania a na základe skutkových okolností, ktoré v prejednávanej veci tvrdili žalobcovia. Žalobcovia svoje postavenie v konaní neodvodzujú od I. I., t.j. netvrdia, že na nich prešlo osobné právo prechodu I. I. deklarované súdnym rozhodnutím, ale od vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, v prospech ktorej tvrdia existenciu vecného bremena in rem nadobudnutého v dôsledku vydržania ich právnymi predchodcami (ktorí boli súčasne právnymi predchodcami aj I. I.). Uvedené rozhodnutie by preto zakladalo prekážku právoplatne rozhodnutej veci pre nové konanie o určenie existencie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu in rem len vo vzťahu k I. I. ktorého právo bolo týmto rozhodnutím už deklarované hoci len in personam. Smrťou I. I. jeho právo z vecného bremena potvrdené rozhodnutím sp.zn. 5C 567/95 zaniklo. Právo z vecného bremena in personam neprechádza(lo) na právnych nástupcov, a preto citované rozhodnutie nemá pre konanie, v ktorom žalobcovia vystupujú ako vlastníci konkrétnej nehnuteľnosti a domáhajú sa určenia existencie vecného bremena in rem, význam, i keď z hľadiska vlastníctva nehnuteľnosti, v prospech ktorej tvrdia existenciu vecného bremena, sú aj právnymi nástupcami I. I.. Pokiaľ teda ide o žalobcov 1/ a 2/, ktorí neboli účastníkmi konania vedeného na Okresnom súde Svidník sp.zn. 5C 567/95, rozhodnutie v tomto konaní nemalo voči nim účinky záväznosti a nezmeniteľnosti a nemohlo mať voči nim tieto účinky ani ako voči právnym nástupcom I. I., pretože výrokom tohto rozhodnutia súd určil stále právo prechodu výlučne v prospech I. I. a nie iných osôb, právnych nástupcov, či vlastníka konkrétnej nehnuteľnosti.

12. Pokiaľ ide o námietku res iudicata z dôvodu právoplatného rozhodnutia Správy katastra Stropkov č.X1174/2010-Bo z 18. januára 2011 ani táto nebola dôvodná a citované rozhodnutie nezakladalo prekážku res iudicata pre konanie v prejednávanej veci, nakoľko nejde o rozhodnutie súdu a ani o rozhodnutie vydané v rozhodcovskom konaní, v priestupkovom konaní či v adhéznom konaní trestnom. Len takéto rozhodnutia totiž mohli založiť prekážku rei iudicata v zmysle § 159 ods. 3 O.s.p. Zo strany súdov nižšieho stupňa v tomto smere nedošlo ani k porušeniu ustanovenia § 135 ods. 2 O.s.p., pretože v danom prípade správa katastra (t.č. okresný úrad) nerozhodovala a vzhľadom k nedostatku právomoci tohto orgánu rozhodovať občianskoprávny (vlastnícky, vecnoprávny) spor v zmysle § 7 ods. 1 O.s.p., ani nemohla rozhodnúť spor o tom, že žalobcovia (nie)sú oprávnení z vecného bremena in rem. Citovaným rozhodnutím došlo len k zamietnutiu návrhu žalobcu 2/ na opravu chýb v katastrálnom operáte podľa § 59 ods. 3 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“). V rámci konania o oprave chyby v katastrálnom operáte príslušný orgán skúma súlad zápisu v katastri s verejnou alebo inou listinou, ktorá bola podkladom pre jeho vykonanie (§ 59 ods. 1 písm. a/ katastrálneho zákona). Rozhodnutím vydaným v tomto katastrálnom konaní nedochádza ku konštituovaniu, k zániku a ani zmene žiadnych vlastníckych, či iných vecných práv účastníkov konania, táto zmena totiž vyplýva priamo z príslušnej verejnej alebo inej listiny, s ktorej obsahom musí byť zápis v katastrálnom operáte v súlade. Predmetom konania o oprave chýb v katastrálnom operáte nemôže byť riešenie vlastníckych a

iných vecnoprávných sporov (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 8 Sžo 247/2010, sp.zn. 3 Sžo 169/2010, sp.zn. 2 Sžo 182/2008).

13. Podľa názoru žalovaného je konanie súdov postihnuté aj vadou podľa § 237 písm. e/ O.s.p., ktorej sa mali (ako to vyplýva z obsahu dovolania) dopustiť tým, že rozhodovali nad rámec žalobného petitu. Žalovaný však túto vadu namieta neopodstatnene. Ustanovenie § 237 písm. e/ O.s.p. zakladalo prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku jednej z neodstrániteľných podmienok konania, návrhu na začatie konania; ak konanie prebieha napriek nedostatku návrhu a nejde o prípad, kedy súd môže konať aj bez návrhu, je treba konanie zastaviť. Súd ale v danej veci začal konať na základe riadne podanej žaloby. V tomto prípade z určujúceho - obsahového - hľadiska (§ 41 ods. 2 O.s.p.) nejde zo strany žalovaného o námietku nedostatku návrhu na začatie konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. e/ O.s.p., ale o námietku inú, ktorou žalovaný napáda zákonnosť a vecnú správnosť postupu súdov v konaní vo veci (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

14. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. išlo najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane sporu jej procesné práva priznané občianskym súdnym poriadkom [napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

15. Žalovaný tvrdil, že súdy rozhodli ultra petitem, keď žalobcovia žiadali určiť, že „nadobudli“ právo zodpovedajúce vecnému bremenu, kým súdy bez rozhodnutia o zmene žaloby rozhodli, že žalobcovia „sú oprávnení“ z vecného bremena. Ani táto námietka žalovaného nebola dôvodná, pretože nie je porušením zásady ne ultra petitem, ak súd formulačne upraví petit návrhu vo výrokovej časti rozhodnutia, ak žalobe vyhovuje. Pokiaľ žalobca označil v žalobnom návrhu presne, určite a zrozumiteľne spôsob určenia právneho vzťahu, práva alebo právnej skutočnosti, súd nepostupuje v rozpore so zákonom, ak použitím iných slov vyjadří vo výroku svojho rozhodnutia rovnaké práva a povinnosti, ktorých sa žalobca domáhal. Iba súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia; prípadným návrhom žalobcu na znenie výroku rozhodnutia nie je viazaný. Pri formulácii výroku rozhodnutia súd musí dbať len na to, aby vyjadroval (z obsahového hľadiska) to, čoho sa žalobca žalobou skutočne domáhal. Táto podmienka odlišnej formulácie výroku rozhodnutia bola v prejednávanej veci splnená. Zo žaloby, ako aj z obsahu spisu a vyjadrení žalobcov v priebehu konania je celkom zrejmé, že sa domáhali vyslovenia existencie ich práva zodpovedajúceho vecnému bremenu in rem, ktorého nositeľmi sa mali stať z titulu vydržania tohto práva ich právnymi predchodcami. Tomu zodpovedá aj súdom formulovaný výrok rozhodnutia, ktorým konštatoval, že ich žaloba bola dôvodná, a preto sú oprávnení z vecného bremena.

16. Žalovaný videl odňatie možnosti konať pred súdom aj v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo dostatočne odôvodnené.

17. K tejto námietke dovolací súd odkazuje na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.

18. V zmysle citovaného stanoviska bola vada nepreskúmateľnosti rozhodnutia namietaná dovolateľom považovaná za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá však v súlade s doterajšou konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu prípustnosť dovolania nezakladala (pozri napr. sp.zn. 3 MCdo 16/2008 a 6 Cdo 84/2010, 5 MCdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011).

19. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch mohla nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 ods.1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahovalo vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie malo také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížila k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci bol dôvod pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

20. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie spĺňalo kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahovalo aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladalo. Ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. dávalo totiž odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho skutkovým či právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením veci sa účastníkom neodnímala možnosť uplatnenia procesných práv v konaní v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (R 54/2012, R 43/2003). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

21. Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nezakladalo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie strán sporu (viď uznesenia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 2012/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011). Nevykonanie určitého stranami navrhovaného dôkazu nezakladá procesnú vadu majúcu za následok prípustnosť dovolania (viď R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000). Neúplnosť skutkových zistení alebo nesprávnosť skutkových záverov nie sú v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a mnohé ďalšie). Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

22. Napokon dovolateľ tvrdil, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.). Uviedol, že zákonná sudkyňa súdu prvej inštancie bola predpojatá v prospech žalobkyne 3/ a v jeho neprospech z dôvodu, že ako zamestnankyňa Okresného súdu Svidník v rokoch 1990-1995 a v súčasnosti Exekútorského úradu, ktorý má sídlo priamo v budove súdu, udržiava so sudcami Okresného súdu Svidník priateľské vzťahy, zúčastňuje sa osláv ich narodenín, menín a pravidelne s nimi chodí na zájazdy organizované súdom. Žalovaný sa tieto skutočnosti dozvedel až 25. októbra 2013, podal námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Okresného súdu Svidník s tým, aby vo veci rozhodoval iný súd, avšak o tejto námietke nebolo do dnešného dňa rozhodnuté.

23. O vyššie uvedenej námietke zaujatosti podanej žalovaným na súde dňa 25. októbra 2013 bolo rozhodnuté uznesením Krajského súdu v Prešove z 8. januára 2014 sp.zn. 14NcC/1/2014 tak, že sudkyňa JUDr. Jana Keselicová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Svidník pod sp.zn. 2C/100/2011, konanie o návrhu žalovaného na vylúčenie ďalších sudcov

Okresného súdu Svidník bolo z tohto dôvodu zastavené.

24. Pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ O.s.p. bol dovolací súd oprávnený aj napriek existencii právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval (R 59/97). Z tohto dôvodu dovolací súd osobitne skúmal opodstatnenosť vyššie uvedených tvrdení žalovaného.

25. Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom bolo možné mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

26. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (viď napríklad Piersack c. Belgicko, Boekmans c. Belgicko, Delcourt c. Belgicko, Pullar c. Spojené kráľovstvo) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03) možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, stranám sporu alebo k ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda bez nenávisťi a zaujatosti (t.j. nestranne, nezaujate, bezpodmienečne vecne a objektívne).

27. Sudcov pomer k účastníkom alebo k ich zástupcom môže byť založený predovšetkým príbuzenským alebo jemu podobným vzťahom (§ 116 OZ), ktorému na roveň môže v konkrétnom prípade stáť vzťah priateľský, či naopak vzťah nepriateľský takej intenzity, že sudca nebude schopný nezávisle a nestranne rozhodovať vo veci. Len také skutočnosti, na základe ktorých možno založiť i vyššie uvedený pomer sudcu k veci, k stranám sporu alebo k ich zástupcom, môžu tvoriť zákonný dôvod na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí. Nestačí pritom len tvrdenie, že takýto kvalifikovaný vzťah sudcu k strane sporu alebo k jeho zástupcovi existuje, ale tento vzťah (pomer) musí byť podložený takými konkrétnymi okolnosťami, ktoré by jeho existenciu aspoň osvedčovali.

28. Z obsahu spisu nevyplýva žiadna taká okolnosť, ktorá by nasvedčovala tomu, že sudkyňa Okresného súdu Svidník JUDr. Jana Keselicová konala voči osobe žalovaného zaujato, neobjektívne či nestranne. Žalovaný ani nevyslovil žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by viedli k záveru o existencii akéhokoľvek užšieho vzťahu konajúcej sudkyne k žalobkyni 3/ a mohli vzbudzovať pochybnosť o jej nezaujatosti. Za takýto vzťah pritom podľa dovolacieho súdu treba považovať vzťah takej intenzity, ktorý presahuje rámec bežnej interakcie medzi občanmi a predpokladá vytvorenie si určitého vnútorného emocionálneho vzťahu, t.j. takého puta medzi jeho účastníkmi, ktoré sa navonok prejavuje, okrem iného, napr. aj pravidelnými stretnutiami i za účasti ostatných rodinných príslušníkov, spoločným trávením času, rôznych pobytov a dovolení. Takýto vzťah sudkyne JUDr. Jany Keselicovej k žalobkyni 3/ nebol preukázaný. Žalovaný totiž vyvodzoval zaujatosť sudkyne z toho, že žalobkyňa 3/ sa zúčastňuje osláv narodenín a menín sudcov Okresného súdu Svidník, avšak netvrdil, že by išlo práve o sudkyňu JUDr. Janu Keselicovú, ktorá vo svojom vyjadrení k námietke zaujatosti podanej žalovaným uviedla, že funkciu sudcu na Okresnom súde Svidník vykonávala až v čase, kedy už žalobkyňa 3/ na tomto súde nepracovala, jej vzťah s ňou je čisto pracovný a na bežnej spoločenskej úrovni, pričom nemá k veci ani k účastníkom konania žiadny pomer. Preto aj keby žalobkyňa 3/ mala priateľský vzťah k iným sudcom Okresného súdu Svidník, táto skutočnosť je vo vzťahu ku konajúcej sudkyňi irelevantná, keď ona sama nemá k žalobkyni 3/ vzťah takej intenzity, ktorý by zakladal dôvod pre jej vylúčenie z rozhodovania vecí. Dovolací súd zároveň poukazuje na svoje konštantné závery, že samotná existencia pracovných, resp. kolegiálnych vzťahov medzi sudcom a stranou sporu nie je považovaná za okolnosť zakladajúcu dôvod pre vylúčenie sudcu z rozhodovania vecí, pretože u takéhoto vzťahu chýba objektívny základ na konštatovanie zaujatosti (viď sp.zn. 1 Nc 8/2010, 2 Cdo 231/2011, 3 Nc 1/2016, 4 Cdo 18/2015, 7 Nc 24/2013, 8 Nc 49/2014, 8 Cdo 283/2015 a mnohé ďalšie). Subjektívny názor dovolateľa založený len na

nesúhlase s právnym názorom rozhodujúcich súdov nezakladá pochybnosť o nestrannosti sudcu, ktorý prejednával a rozhodoval predmetnú vec. Napokon za dôvod na vylúčenie sudcu neboli v zmysle zákona považované okolnosti spočívajúce v postupe sudcu v konaní alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 O.s.p.).

29. Pokiaľ žalovaný mienil dovolaním namietat' aj nesprávne právne posúdenie veci súdmi (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania podľa stabilnej judikatúry najvyššieho súdu nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (vid' najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

30. V danom prípade prípustnosť dovolania žalovaného nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 O.s.p., preto najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

31. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.